

10 priežasčių, dėl kurių vaikams verta skaityti „NE-Disnėjaus“ pasakas

pagal Melisą Taylor

Vos tik išgirdus žodį „pasaka“ vaizduotėje iškyla Disnėjaus sukurtos ir ekranizuotos pasakų versijos, kurios jau tapo neginčijama klasika, nors iš tiesų senieji ir originalieji pasakų variantai, sukurti Hanso Kristiano Anderseno, Oskaro Vaildo, Endriu Lango arba Comtesse de Segur'o yra literatūriškai turtingesni, sudėtingesni ir kur kas vertingesni nei ekranizuotos, supaprastintos ir didžiajame ekrane patalpintos, šių pasakų versijos.

Norėtume Jums pateikti 10 pagrindinių priežasčių, dėl kurių vis dėlto verta sugrįžti prie originaliosios pasakų versijos. Perskaitę šias priežastis, Jūs suprasite, kodėl Jūsų besiformuojančiam vaikui labai naudinga išgirsti pasaką taip, kaip ją užrašė pirmasis ir originalusis autorius.

1. Gyvenimo pamokos.

Prisiminkime vieną frazę iš filmo „Princesė nuotaka“: „Aš apie tai negalvoju taip, kaip tu apie tai galvoji?“ Disnėjaus pateiktose versijose dingsta pats pasakos moralas, jis supaprastinamas arba visiškai pametamas.

Hansas Kristianas Anderseną parašė pasaką „Mažoji undinėlė“ ne tam, kad pamokytų mus ištekėti už princų, o tam, kad įspėtų mus, jog visi veiksmai neišvengiamai sukuria pasekmes.

Prisiminkime vieną garsią Johano Christofo Friedricho pareiškimą: „gilioji pasakų prasmė mane išmokė visų gyvenimo tiesų.“

2. Viltis.

Daugumoje pasakų yra sukuriama viltis; viltis išsigelbėti, viltis, kad gėris išgelbės pasaulį, viltis, kad mūsų skriaudėjai bus sunaikinti ir t.t.

Geriausiai tai apibūdino G.K. Chestertonas: „pasakose nereikia rašyti vaikams, kad egzistuoja drakonai. Vaikai tą ir patys žino. Pasakos gali informuoti vaikus, kad drakonai gali būti nugalėti.“

3. Bendroji mitologija.

Vaikams susipažįstant su visiems gerai žinomomis pasakomis, tokiomis kaip „Auksaplaukė ir trys meškinai“, „Raudonkepūrė“ ir pan., formuojasi bendrieji mitologijos pagrindai ir vertybės. Žiūrint iš pedagogo perspektyvos, tai neįkainojama.

Šie pagrindai suteikia mums galimybę išgyventi turtingesnę, pilnesnę literatūrinę patirtį. Pvz.: norint džiaugtis ir mėgautis istorijomis apie stebuklingas pasakų šalis, reikia pamatinių žinių iš originalių pasakų, kurios turi savo ištakas ir istoriją.

4. Galimybių išplėtimas.

Pasakos gali išplėsti mūsų suvokimą apie tai, ką įmanoma nuveikti pasaulyje. Pasakos į mūsų kasdieninį pasaulį pakviečia fėjas, burtininkus, milžinus ir trolius. To pagalba mūsų sąmonė ir vaizduotė plečiasi. Mes galime užduoti sau tokius klausimus: „pafantazuokime, kas būtų, jei taip ar kitaip atsitiktų?“ Gana dažnai mes žinome, kad tai negali būti tiesa, bet vis dėlto kartais taip įdomu nors akimirkai patikėti kažkuo mistišku ir neegzistuojančiu realiame pasaulyje.

5. Kultūrinis suvokimas

Niekas negali taip išsamiai ir įdomiai supažindinti vaikų su skirtingomis kultūromis nei „Tūkstantis ir viena naktis“, Norvegų mitologija“ arba „Afrikos liaudies pasakos“. Visiems žinomos pasakos „Lim po po“, „Raudonkepūrė“ ir kt., priklausomai nuo šalies, kurioje ji yra sekama, įgauna naujų unikalių ir tik tam pasakotojui būdingų kultūros ir tradicijų bruožų.

6. Trumpi pasakojimai.

Pasakų skaitymas nereikalauja daug laiko. Jų ilgis yra patogus tiek besiklausantiems vaikams, tiek skaitantiems suaugusiems. Trumpam prisėdus, galima lengvai perskaityti vieną ar dvi pasakaites. Tam, kad perskaityti pasaką, užtenka atsiversti turinį, išsirinkti patinkantį pavadinimą ir skaityti. Jums nereikės perskaityti visos knygos nuo pradžios iki galo.

7. Baimė saugioj aplinkoj.

Pasakos gali būti bauginančios ir pamokančios, bet vis dėlto jos sukuria saugumo pojūtį. Pasakos gali padėti vaikams susitvarkyti su gąsdinančiomis situacijomis. Vaikai, klausydami pasakojimų, susitapatina su joje piešiamais personažų paveikslais, bet, kadangi tai vis dėlto tėra tik istorija popieriuje, skaitydami vaikai nepatiria tikrosios baimės. Vis dėlto, klausydamiesi jie gali patirti, kaip jų mėgiami personažai išgyveno baimes ir nesėkmes, ko išmoko iš patirtų situacijų.

8. Skaudi tiesa.

Kaip ir dažnai gyvenime, ne visos pasakos turi laimingas pabaigas. Tai padeda vaikui suvokti, kad gyvenimas yra įvairiapusis, jame egzistuoja blogis ir gėris. Skaitykite pasakas su savo vaikais ir kalbėkite apie jas. Kaip kartą pasakė C.S. Lewis: „dažniausiai pasakos tiesiog pasako tai, kas privalo būti pasakyta“. Paskaitę pasakas paklauskite savo vaiko ar jose pasakojama tiesa apie pasaulį.

9. Vartai į fantazijų pasaulį

Vartai, kurie atsiveria vaikams, žengiantiems į pasakų karalystę, pabudina jų fantaziją. Pasakos yra mėgiamos daugelio fantastikos žanro autorių tokių kaip J.R.R. Tolkien ir C.S. Lewis. Jos pažadina vaikuose slypintį žingeidumą magijai ir fantazijų pasauliams.

10. Princesės neturi dress kodo

Dar kartą norime atkreipti jūsų dėmesį, kad Disnėjaus pasakų interpretacijos toli gražu nėra geriausias ar vienintelis pasakų pateikimo šaltinis. Tam, kad galėtumėte tuo įsitikinti, imkite ir perskaitykite originalų pasakos variantą.

Skaitydami pamatysite, jog ne visos princesės yra aprenktos rožinėmis, melsvomis ir geltonomis suknelėmis. Galbūt jūs sutiksite visiškai naują princesės variantą, gal tai bus miela princesė trolė? Kas žino, gal ji jums pasirodys patrauklesnė, nei Disnėjaus sukurta Pelenė?

“Jeigu jums svarbu jūsų vaikų intelektas ir išsilavinimas, skaitykite jiems originalias ir vertingas pasakas. Na, o jei norėsite, kad jie būtų dar protingesni - paskaitykite jiems dar daugiau pasakų.” – Albertas Einšteinas.

*Iš anglų kalbos vertė R. Banionytė
Redagavo A. Liaudanskienė*